

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT INSTEMMING MET HET VERDRAG VAN
VRIENDSCHAP EN SAMENWERKING IN ZUIDOOST-AZIË, ONDERTEKEND
TE DENPASAR OP 24 FEBRUARI 1976, ZOALS GEWIJZIGD BIJ HET
PROTOCOL VAN 15 DECEMBER 1987, HET PROTOCOL VAN 15 DECEMBER
1998 EN HET PROTOCOL VAN 23 JULI 2010**

Samenvatting

Het Verdrag van Vriendschap en Samenwerking in Zuidoost-Azië is één van de juridische instrumenten van de Associatie van Zuidoost-Aziatische staten (ASEAN). Het biedt een basis voor betere samenwerking op economisch, handels-, sociaal, technisch en wetenschappelijk gebied.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Situering

Het Verdrag van Vriendschap en Samenwerking in Zuidoost-Azië is één van de juridische instrumenten van de Associatie van Zuidoost-Aziatische staten (ASEAN). De ASEAN werd opgericht op 8 augustus 1967 met de ondertekening van de ASEAN-verklaring (de zogenaamde Verklaring van Bangkok) door de grondleggers Indonesië, Maleisië, de Filippijnen, Singapore en Thailand. Vervolgens zijn toegetreden: Brunei Darussalam op 7 januari 1984, Vietnam op 28 juli 1995, Laos en Myanmar op 23 juli 1997 en Cambodja op 30 april 1999. Inmiddels bestaat de ASEAN nu uit tien lidstaten.

De oprichting van de ASEAN had tot doel om de economische groei in de regio te bevorderen, en om maatschappelijke en culturele vooruitgang te boeken. De intergouvernementele samenwerking tussen de ASEAN-landen richt zich voornamelijk op regionale veiligheid en economische samenwerking. Daarnaast is het doel om ook samen te werken op sociaal, cultureel en andere domeinen.

Het Verdrag van Vriendschap en Samenwerking in Zuidoost-Azië werd in 1976 ondertekend door de vijf oorspronkelijke leden van ASEAN. Het Verdrag werd gesloten met als doel de vrede, stabiliteit en samenwerking in de regio Zuidoost-Azië te bevorderen. Het biedt een basis voor betere samenwerking op economisch, handels-, sociaal, technisch en wetenschappelijk gebied.

Het Verdrag werd gewijzigd bij protocol op 15 december 1987, op 25 juli 1998 en op 23 juli 2010. Oorspronkelijk stond het Verdrag open voor toetreding door de landen in Zuidoost-Azië. Met het eerste protocol werd het Verdrag ook opengesteld voor toetreding van staten buiten Zuidoost-Azië na instemming van alle ondertekenende landen in Zuidoost-Azië. In het tweede wijzigingsprotocol worden

de landen in Zuidoost-Azië die moeten instemmen met de toetreding van landen buiten Zuidoost-Azië, nadrukkelijk vermeld. Het derde protocol van 23 juli 2010 laat toe dat ook regionale organisaties kunnen toetreden tot het Verdrag, mits de leden van deze organisaties soevereine staten zijn en genoemde instemming wordt gegeven.

In 2012 werd de Europese Unie (EU) de eerste regionale organisatie die toetrad tot het Verdrag van vriendschap en samenwerking in Zuidoost-Azië. Dit vormde een belangrijke mijlpaal en gaf een impuls aan het politieke en veiligheidsengagement van de EU met de regio.

De landen in Zuidoost-Azië beschouwen het voorliggende Verdrag als basis voor relaties met derde landen. Toetreding van België tot de TAC zou een signaal zijn voor het belang dat België hecht aan de rol van ASEAN als regionale organisatie in een regio van immer stijgend strategisch belang op economisch en geopolitiek vlak. De toetreding past in het kader van het versterken van de Vlaamse en EU-relaties met ASEAN via de 'EU Indo-Pacific Strategy'. Op dit moment zijn zo'n vijftigtal landen partij bij de TAC. Volgende Europese landen traden reeds toe: Frankrijk (2007), het Verenigd Koninkrijk (2012), Noorwegen (2013), Duitsland (2020), Denemarken (2022), Nederland (2022), Griekenland (2022), Oekraïne (2022) en Spanje (2022).

2. Procedureverloop

Gemengd karakter

De Werkgroep gemengde verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), legde tijdens zijn vergadering d.d. 14 februari 2023 voorlopig het gemengd karakter van het voorliggende verdrag vast. Zowel de federale staat als de gemeenschappen en de gewesten zijn bevoegd.

Tijdens zijn vergadering van 14 maart 2023 verklaarden de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie zich ook bevoegd. Het gemengd karakter werd dan ook uitgebreid. Zowel de federale staat, de gemeenschappen, de gewesten als de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie zijn bevoegd.

Aanvraag tot toetreding

Staten en regionale organisaties waarvan de leden uitsluitend soevereine staten zijn, kunnen een verzoek indienen om te mogen toetreden tot het voorliggende Verdrag. Voor toetreding van staten buiten Zuidoost-Azië en regionale organisaties is instemming nodig van Brunei Darussalam, Cambodja, Indonesië, Laos, Maleisië, Myanmar, de Filipijnen, Singapore, Thailand en Vietnam.

Tijdens haar vergadering van 28 april 2023 hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan het Verdrag van Vriendschap en Samenwerking (TAC) in Zuidoost-Azië. De vertegenwoordiger van de federale regering werd gemachtigd om de aanvraag van het Koninkrijk België tot toetreding aan voornoemd verdrag in te dienen.

Na deze goedkeuring zal de vragende Staat worden uitgenodigd om het toetredingsinstrument te ondertekenen (op het niveau van de Minister van Buitenlandse Zaken). De Belgische vraag tot toetreding werd op 29 januari 2026 goedgekeurd. Er is een termijn van 2 jaar voorzien om de toetredende landen toe te laten hun ratificatie-instrument neer te leggen.

Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

(p.m.)

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Het voorliggende Verdrag bestaat uit twintig artikelen en bepaalt universele waarden van vrede, welvaart en vooruitgang, en vormt de basis van vriendschappelijk gedrag tussen de ASEAN-lidstaten.

Hoofdstuk I betreft het doel en de beginselen. Artikel 1 beschrijft het doel van het Verdrag, met name het bevorderen van vrede, vriendschap en samenwerking tussen de landen. Artikel 2 bevat de beginselen die fundamenteel zijn voor de betrekkingen.

Hoofdstuk II behandelt het domein 'Vriendschap'. Zo stelt artikel 3 dat de partijen streven naar de ontwikkeling van de traditionele, culturele en historische vriendschapsbanden, goed nabuurschap en samenwerking onder elkaar.

In hoofdstuk III (artikelen 4-12) wordt de beoogde samenwerking verder opgenomen. Zo wordt samenwerking bevorderd op economisch, sociaal, cultureel, technisch, wetenschappelijk (onderwijs en onderzoek) en administratief vlak, alsook op het gebied van internationale vrede en stabiliteit in de regio en alle andere aangelegenheden van gemeenschappelijk belang. Daarnaast zullen de partijen regelmatig met elkaar overleggen over internationale en regionale kwesties om hun acties en beleid op elkaar af te stemmen.

De beslechting van geschillen wordt beschreven in hoofdstuk IV. De artikelen 13 tot en met 17 van het Verdrag benadrukken dat bij eventuele geschillen eerst en vooral een oplossing wordt gezocht door middel van vriendschappelijke onderhandelingen. Artikel 14 voorziet in de oprichting van een permanent orgaan. Dit orgaan betreft een hoge raad die bestaat uit een vertegenwoordiger van elke partij en die tot taak heeft kennis te nemen van bestaande geschillen of situaties die de regionale vrede en harmonie kunnen verstoren. Het artikel 14 werd gewijzigd bij het eerste en derde Protocol. In het derde Protocol is vastgesteld dat wat de partijen van buiten de regio Zuidoost-Azië betreft alleen kan worden gevraagd om kennis te nemen van een geschil als deze partijen rechtstreeks bij het geschil zijn betrokken. Overeenkomstig de artikelen 15 en 16 kan de hoge raad maatregelen aanbevelen om een geschil te beslechten, als partijen het daarover eens zijn. Artikel 17 stelt dan weer dat een beroep kan worden gedaan op de wijzen van geschillenbeslechting die zijn bedoeld in artikel 33, lid 1, van het Handvest van de Verenigde Naties.

Het vijfde en laatste hoofdstuk bestaat uit drie artikelen en deze bevatten de gebruikelijke slotbepalingen voor verdragen, met name over toetreding, de talen en de inwerkingtreding. Artikel 18 werd gewijzigd door drie wijzigingsprotocollen voor wat betreft toetreding, instemming van Zuidoost-Aziatische staten en toetreding van internationale organisaties. Het legt onder meer vast dat het Verdrag eveneens open staat voor toetreding door landen buiten Zuidoost-Azië en door regionale organisaties, op voorwaarde dat instemming wordt verkregen van alle landen in Zuidoost-Azië.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Innovatie en Industrie, Buitenlandse Zaken,
Digitalisering en Facilitair Management,

Matthias DIEPENDAELE